

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історична та культурна психологія

Освітньо-професійна програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ 29” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу (зразок)	4
4. Система оцінювання курсу (зразок)	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)	8
6. Ресурсне забезпечення	8
7. Контактна інформація	10
8. Політика навчальної дисципліни	10

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Загальна психологія
Освітня програма	ОП (магістерська) «Психологія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні й поведінкові науки
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	1 курс, 1 семестр.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 годин Семінарські/практичні заняття – 16 годин Самостійна робота – 60 годин год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/ google meet

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є розвиток психолого-історичної та соціокультурної компетентностей студентів в контексті професійної підготовки студентів, формування навичок та вмінь аналізу розвитку особистості та соціальних груп в історичному та культурному контекстах .

Курс «Історична та культурна психологія» має на меті ознайомлення агістрів із науково-теоретичними та практичними засадами сучасної історичної психології, засвоєння категоріального ладу історичної та культурної психології, окремих методів психолого-психологічного дослідження та прийомів надання психологічної допомоги з врахування культурного контексту; використовувати культурну та міжкультурну компетентність для підвищення рівня психологічної допомоги на тлі міграційних процесів, психологічному консультуванні сім'ї, запобігання міжпоколінних конфліктів в професійному та повсякденному спілкуванні. Протягом навчання формується навичка самостійного мислення та роботи з психолого-історичною літературою, міння застосовувати психолого-історичні методи дослідження та елементи культурно-аналізу, застосовувати методи герменевтики, психологічного консультування та спостереження, прийоми психологічної корекції пізнавальних та емоційно-вольових процесів на практиці.

В основі навчальної дисципліни покладено проблемно-дослідницький підхід до організації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвиток здібностей до творчої професійної діяльності, зв'язок і організацію навчання з рівнем формування фахових компетентностей. Вивчення курсу відбувається із застосуванням технології «Blended Learning», шляхом поєднання традиційних та інноваційних технологій, колективної та індивідуальної роботи, складання психологічних кейсів, обговорення, рефлексії, осмислення власних

		ейерсона. («Психологічні функції та творін кола «Анналів», її вплив на становлен оричної психології. Історичний персоноген історична ідентичність особистості. Розвит оричної та культурної психології в Україні (р рк, Д. Дільценбахер, Н. Еліас) та крос льтурних досліджень (Дж. Беррі, ацумото, Г. Хофстеде, Т. Шварц).		
2.	Методологія та методи історичної та культурної психології	Сучасні методологічні підходи та науко радикалізму в історичній та культурній психолог етодологічний монізм, плюралізм лектизм. Основні категорії історичної льтурної психології Система метод оричної психології, їх герменевтичні засади орична рефлексія та -історична реконструкц нтент-аналіз, спостереженн мопостереження та самоаналіз, біографічні тод, психолого-історичний аналіз твор стецтва та предметів побуту. Значен еології для історичної психології. Сучас тодологічні підходи та наукові парадигми льтурній психології. Методологічні підходи радикалізму (емік та етик підходи). Систем тодів культурної психології, особливост стосування герменевтичного аналіз льтура, нація та соціальна поведінк ихосоціологія націй. Мультикультур ратегія дослідження. Загальна схема та моде льтурації Дж. Беррі.	14	Тести, питання, кейси
3.	Розвиток психіки в культурі	Поняття «культура» та «цивілізація» ждисциплінарному дискурсі. Культуроген ихіки в історії. Традиційна культура хногенна цивілізація. Аксіопсихолог льтури та загальні проблеми історіогене ихіки. Соціально-психологічний ихологічний вимір культури та цивіліза еорія фігурації Н. Еліаса). Культурна істор а: психолого-історичне вивчення. Культур орія емоцій. Мова й мовлення в істор охаїчне, первісне, символічне та логіч слення. Особливості традиційного способ ладу та стилю життя, орієнтація поведін обистості на монокультурність. Модерні осіб та уклад життя, його крос-культур мінанта. Постмодерний спосіб житт олокальність, мультикультуралізм, ціннос перантності, водночас збройні конфлікти їни. Проблеми біженців міграцій в сучасно ті (внаслідок війни, освітньої, екологічн ономічної міграцій.	12	Тести, питання, кейси
4.	Психологічна	. Антропологія психоаналізу: З. Фрейд	14	Тести,

	своєрідність давніх суспільств	про тотем і табу. Теорія архетипів К. Юнга. Первісність як суспільство безпосередньої комунікації, психологічна організація дописемного суспільства. Первісні аграрні цивілізації. Повсякденне життя та регулярні практики давніх єгиптян, шумерів, вавилонян. Античність в дослідженнях історичної психології. Психологічні особливості організації життєвого простору особистості в умовах античного полісу. Ж-П.Вернан про логічний грецький розум. Особливості ментальності давніх греків та римлян. Психічне життя Середньовіччя та Ренесансу. Християнський дуалізм. Середньовіччя в працях школи «Анналів» (Ф. Бродель, Ж. Ле Гоф). Повсякденне життя в добу Середньовіччя, уклад життя та регулярні практики мешканців міста. Роль містицизму в культивуванні автономного внутрішнього світу особистості. Рицарство та культ Прекрасної Дами:		питання, кейси
5.	Психологічна своєрідність суспільств Нового й Новітнього часу	. Психологічна природа масових рухів Нового часу (теорії Г. Лебона, З. Фрейда, Е. Фрома, С. Московічі). Книжкова свідомість Нового часу і кінець риторики – «людина читаюча». Технічна цивілізація нового часу та зміни побуту. Трансформації ментальності особистості Нового часу, її специфіка. Історичні чинники розвитку особистісної рефлексії та саморегуляції, поява «нової буржуазної сім'ї» та нових вікових періодів. Масова культура ХХ століття, техноємність побуту та їх вплив на спосіб та стиль життя. Розвиток психологічної науки як складова саморефлексії суспільства ХХ століття. Прологомени ментальності інформаційного суспільства.	12	Тести, питання, кейси
6.	Актуальні проблеми психолого-історичних досліджень	Історична психологія комунікації. Історична пам'ять, усна та візуальна історія. Писемність та віртуально-інформаційна пам'ять. Психологічне краєзнавство: історична пам'ять та психологічні особливості сприймання культурного ландшафту європейського міста, його ландшафт та традиції особу життя. Психологія історичної пам'яті. Історична біографія та психоісторія сім'ї. Понят	14	Тести, питання, кейси

		<p>окоління» в міждисциплінарному дискурсі. Психологія, соціологія та історія поколінь. Погляди на міжпоколінну взаємодію в різних культурах, міжпоколінні стосунки та конфлікти в різних історичних періодах. Переосмислення історії та культури тіла та можливості його реконструювання в різних культурах історичних епох. Історична психологія етнономічної культури та харчової поведінки. Силі та кулінарні смаки. Проблема деформації харчової поведінки з погляду історії та сучасності. Підходи до їх корекції в рідчисті надання психологічної допомоги.</p>		
7.	Мистецтво культурно-історичне вживання часу	<p>Естетизація повсякденного життя мистецтво як художнє спілкування. Естетична психологія різних епох: уявлення про красу, зовнішності та довершеність поведінки мистецтво як образ і знак (Г. Белявський). Сучасна історична психологія мистецтва та зв'язок з арт-терапевтичними практиками. Естетичні виміри історії повсякденності. Особистість в міфопоетичному просторі театру. Дослідження літописної традиції Княжої доби у працях М. Черепановського. Оперне мистецтво та стратифікація простору міста в просторі театру. Модернізм – реципієнт та дієвець роману літературної форми. Масовий вплив мистецтва на розвиток особистості. Реліквії минулих епох в сучасних візитуальній поведінки. Надлишкова естетизація особу життя в добу глобалізації та масової культури: стратегії самопрезентації</p>	12	Тести, питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за семестр, становить 100 балів, яка є сумою балів за роботу на практичних заняттях, написання тематичних контрольних робіт, підсумкових модульних робіт та балів, отриманих під час заліку. До заліку студенти можуть набрати максимум 60 балів, з яких 25 балів – за поточне оцінювання, 20 – за самостійну роботу та 10 балів за індивідуальну роботу. При складанні заліку (підсумковий контроль) студенти можуть отримати максимум 40 балів.

Вимоги до самостійної роботи. Самостійна робота виконується у формі творчих завдань. Оцінювання відбувається в межах шкали 1-3. Передбачено 8 самостійних та індивідуальних завдань.

Практичні заняття. Оцінюється відвідуваність та робота на усіх заняттях упродовж

семестру за 5-бальною шкалою.

Підсумковий контроль. Форма контролю – залік;

форму здачі – тестовий контроль, комбінована

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	5
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	20
Індивідуальне завдання	10
Залік	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі I)																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1				1						1		1			8
Семінарські з-тя		5		5				5		5		5						28
Самостійна р-та									10					10				10
Індивідуальні завдання																10		4
Залік /Екзамен																	40	50
Всього за заняття	1	5	1	5			1	5	10	5		5	1	10	1	10	40	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: Основна	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Арістотель Політика; пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К.: Основи, 2000. 239 с. 2. Батлер-Боудон Т. Психологія. 50 видатних книг. Ваш путівник найважливішими роботами про мозок, особистість і людську природу; пер. з англ. Т. Микитюк. Київ: Форс Україна, 2022. 512 с. 3. Борисенко В.К. Українське весілля: традиції і сучасність: монографія [Текст]. К.: Стило, 2010. 136 с. 4. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV – XVIII ст. Том 1. Структура повсякденності: можливе і неможливе; [пер. з фр. Г. Філіпчук.] К.: Основи. 	

1995. 543 с.

5. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV –XVIII ст. У 3-х т. Том 2. Ігри обміну; [пер. з фр. Г. Філіпчук]. К.: Основи, 1997. 585 с.

6. Гаджієв Р. Лінгвістика на карті світу. Київ: Віхола, 2023. 384 с.

7. Гейзінга Й. Homo Ludens; [пер. з англ. О. Мокровольського]. К.: Основи. 1994. 250 с.

8. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження. Львів: Видавничий центр АНУ імені Івана Франка, 2008. 288 с.

9. Данилюк І. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір: монографія. К.: «Самміт-Книга», 2010. 432 с.

10. Дінцельбахер П. До теорії і практики історії ментальності (від упорядника) Історія європейської ментальності; за ред.. Петера Дінцельбахера; [пер. з нім. Володимир Кам'янець]. Львів: Літопис, 2004. С. 15 – 38.

11. Заграй Л.Д. Молодіжна субкультура: гендерний досвід: монографія [Текст] . Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012. 376 с.

12. Еліас Н. Процес цивілізації Соціогенетичні та психогенетичні дослідження . Київ, Видавничий дім «Альтернативи», 2003. 669 с.

13. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України: монографія / В.В. Куєвда, В.М. Летцев та інші; за ред.. В.Т. Куєвди, В.В. Турбан- Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2012.

14. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії ; [пер. з нім]. К.: Дух і літера, 2006. 436 с.

15. Кузнецова Т.В. Психологія культури (психолого-філософський аналіз) : Курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 152 с.

16. Ле Гоф Ж. Сердньовічна уява; пер. з франц. Львів, Літопис, 2007. 350 с.

17. Москалець В.П. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 416 с.

18. Мясоїд П.А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія. Київ: Литбідь, 2016. 558 с.

19. Нові підходи до історіописання / за ред.. Пітера Берка; пер. з англ. К.: Ніка-центр, 2013. 369 с.

20. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності : монографія [Текст] . К.: Либідь, 2003. 376 с.

21. Чепан М.-Л. Етнопсихологічний дискурс глобалізації: монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 104 с.

Додаткова

1. Еліас Н. Про німців /Н. Еліас; [з нім пер. О. Кислюк]. К.: Юніверс, 2010. 432 с.

2. Колянкевич Л. Світ культурних дійств *Університетські діалоги*. Львів, Центр Гуманітарних досліджень, 2009. № 9. 83 с.

3. Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу; [пер. з нім]. К.: Дух і літера, 2005. 380 с.

4. Савчин М. Методологеми психології. монографія. Київ Академвидав, 2013. 224 с.

5. Титаренко Т. М. Посттравматичне життєтворення: способи досягнення психологічного благополуччя: монографія / НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 160 с.

6. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. К.: «К.І.С.», 2012. 400 с.

7. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVII ст.: монографія [Текст]. К.: Критика, 2002. 416 с.

8. Gleitman, Henry. Psychology. 4-th edition. W. W. Norton & Company Ltd., New York – 801 p.

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua>

3. <http://social-science.com.ua/subject/69>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра психології розвитку каб. 518. 56-61-36 https://kpr.pnu.edu.ua/?_gl=1*hhlo30*_ga*NDM3MzgwNjU2LjE1Nzc0NzkyOTk.*_ga_B6J5G9CVS8*MTcxNDczNzgzcNC4zNzcuMS4xNzE0NzM3OTA1LjAuMC4w https://www.facebook.com/kprPNU
Викладач (і) Гостьові лектори	Литвин-Кіндратюк Світлана Данилівна
Контактна інформація викладача	Svitlana.lytvyn@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Академічна доброчесність. Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів контролю і дотримуватися правил академічної доброчесності. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та</p>
--------------------------	---

	<p>документами можна за покликанням:</p> <p>https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі. Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань та виконанням підсумкової контрольної роботи відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p> <p>Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача</p>

	<p>вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт. Виконання індивідуальних творчих робіт може бути підставою для отримання додаткових балів.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: https://www.coursera.org</p>

Викладач доцент кафедри психології розвитку Світлана Литвин-Кіндратюк